

Memo

5-10-2022

Onderwerp: opvang Oekraïense vluchtelingen, huisvesting statushouders en crisis noodopvang asielzoekers.

Inleiding

In dit memo geven we informatie over de stand van zaken m.b.t. opvang Oekraïners, de crisisnoodopvang voor vluchtelingen en de huisvesting statushouders. Daarin geven we aan wat de opgave is, wat er al is gedaan, welke ontwikkelingen er zijn en welke vervolgstappen worden gezet.

1. Oekraïense vluchtelingen

In Nederland worden nu in totaal ongeveer 78.000 ontheemden uit Oekraïense opgevangen (geregistreerd in het Basisregistratie Personen (BRP)).

De Veiligheidsregio Limburg Noord (regio Noord- en Midden-Limburg) heeft een opgave om 2.928 opvangplekken te realiseren. Daarvan zijn er momenteel 2.092 gerealiseerd en 1.855 bezet. Resteert voor de regio een opgave van 836 plekken.

In Peel en Maas zijn momenteel 358 Oekraïense ontheemden ingeschreven in het BRP. In de gemeentelijke opvanglocaties in Nieuwe Hof Meijel en Heierveldlaan Maasbree is plek voor in totaal 125 personen en die plekken zijn ook bezet.

De overeenkomsten met de eigenaren van de gemeentelijke opvanglocaties eindigen op 31 december 2022. Naar verwachting is op beide locaties verlenging mogelijk, waarbij we conform regionale afspraak koersen op verlenging tot minimaal Q3 van 2023.

NB: Voor de locatie Meijel geldt dat verlenging zal moeten worden ingepast in de nu gestarte realisatie van de bestaande plannen voor huisvesting arbeidsmigranten op die plek. Dat doen we in goed overleg met de eigenaar, de huisvester en betrokken omwonenden.

Ontwikkelingen

Het is onduidelijk in hoeverre de bestaande particuliere opvangplekken (233) in Peel en Maas duurzaam zijn. Als particulieren ervoor kiezen dan wel genoodzaakt zijn om de opvang van Oekraïense vluchtelingen te beëindigen, dan vergroot dat de opgave.

Op langere termijn zullen de Oekraïense vluchtelingen regulier gehuisvest moeten worden indien ze in Nederland mogen en willen blijven.

2. Crisisnoodopvang asielzoekers

De opgave voor de Veiligheidsregio Noord (Noord- en Midden-Limburg) voor de crisisnoodopvang van asielzoekers bedroeg aanvankelijk 225 voor de periode van 3 maanden. Aan deze opdracht heeft de regio via crisisnoodopvang in de gemeenten Horst aan de Maas en Roermond voldaan door 250 plekken te realiseren. Opvang op twee locaties in de regio voor 3 maanden had de voorkeur boven de variant om elke twee weken crisisnoodopvang in een andere gemeente te realiseren.

In augustus is hier een additionele opgave van 225 per regio aan toegevoegd. Horst heeft de opvang verlengd en Roermond neemt binnenkort een besluit hieromtrent. In Horst worden door het COA 60 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) opgevangen. Venlo (50) en Bergen (90) vullen de overige crisisnoodopvang in, waarbij voor Bergen geldt dat e.e.a. 17 oktober aan de raad wordt voorgelegd. Met een positief besluit in Roermond en Bergen wordt de regionale opgave gerealiseerd tot 1 januari 2023. Vanaf 1 januari 2023 zou het COA de opvang van asielzoekers weer moeten overnemen.

Ontwikkelingen

Gemeenten hebben momenteel geen wettelijke taak tot het opvangen van asielzoekers, met uitzondering van de ontheemden uit Oekraïne (op basis van staatsnoodrecht). Het kabinet werkt echter momenteel aan een wettelijke taak voor gemeenten om verplicht opvanglocaties voor

asielzoekers te leveren. Inhoud van de wet en opgaven die daaruit voortvloeien zijn nu niet duidelijk. De variant waarbij ieder jaar wordt besloten welke gemeente moet opvangen, lijkt voorlopig de voorkeur te krijgen boven een wet die voorschrijft dat iedere gemeente naar draagkracht asielzoekers moet opvangen. De mate waarin een gemeente (weinig of geen) medewerking heeft verleend aan asielopvang, zou dan bij het verdeelbesluit een rol kunnen spelen. Bij dat "verdeelbesluit" zou ook een beslissende rol voorzien zijn voor de provincies, waarvan de provincie Limburg al heeft aangegeven dat deze rol hen grote zorgen baart, omdat gedwongen spreiding een taak van de Rijksoverheid is (met uitvoering door het COA) en provinciaal instrumentarium daarvoor ontbreekt.

Evenmin is duidelijk hoe een en ander past in de bestuurlijke afspraak dat het Rijk vóór 1 oktober een transitieplan opstelt over de afbouw van de crisisnoodopvang, waarbij deze afbouw in principe op 1 januari 2023 is afgerond en het COA de opvang weer overneemt.

3. Huisvesting statushouders

In 2022 zijn 33 statushouders gehuisvest. De taakstelling huisvesting statushouders bedraagt voor Peel en Maas voor 2022 nog 53 personen. Dat is inclusief de recente verhoging van 16 op deze taakstelling voor dit jaar. Het streven is om nog zoveel mogelijk statushouders te huisvesten, maar naar verwachting is het huisvesten van 20 tot 25 asielzoekers voor dit jaar de beste prognose op dit moment. De restant taakstelling 2022 zal worden toegevoegd aan de taakstelling van 2023.

Er is onvoldoende doorstroom en huurwoningen komen te weinig beschikbaar.

Uitgangspunt is dat we aan de taakstelling blijven voldoen. Net als de gemeenten hebben de woningbouwverenigingen hierin een ook een wettelijke taak.

De provincie heeft een toezichthoudende functie richting gemeenten in het kader van deze taak.

Ontwikkelingen:

In gesprekken met woningbouwcorporaties wordt gezocht naar alternatieven naast de reguliere huurwoningen zoals tijdelijke woningen of afspraken met particuliere eigenaren. Voor wat betreft tijdelijke woningbouw hebben we eerder ervaringen opgedaan. Denk aan Irenehof in Panningen, tijdelijke appartementen in Kuukven Baarlo, tijdelijke woningen in het Ringovenpark in Panningen. Ook bij de huisvesting van arbeidsmigranten wordt gebruik gemaakt van flexconcepten.

Vervolgstappen

- De gemeentelijke opvang van Oekraïners te continueren tot in ieder geval Q3 2023.
- De Oekraïners die niet meer bij particulieren kunnen blijven in regio zoveel als mogelijk opvang te bieden.
- We onderzoeken mogelijke locaties voor crisisnoodopvang van asielzoekers om te anticiperen op de situatie na 1 januari (mocht dat aan de orde zijn).
- Zoeken naar aanvullende tijdelijke flexibele woonconcepten voor de huisvesting van statushouders en evt. andere doelgroepen. Waarbij er nu extra rijksmiddelen zijn voor investeerders om een deel van de onrendabele top te financieren.

NB: Inmiddels heeft de minister van VRO een landelijke Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting ingesteld om overheden en andere woningmarktpartijen actief te ondersteunen bij de versnelde realisatie van tijdelijke huisvesting voor verschillende doelgroepen (<https://realisatiehuisvesting.nl/>). De Taskforce ondersteunt onder meer bij het opsporen van kansrijke locaties en gebouwen, het uitvoeren van haalbaarheidsstudies en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Daarnaast zijn diverse (financiële) ondersteuningsregelingen beschikbaar.